

UDC 002:001.4

PRESCHOOL EDUCATION: ON THE ROAD TO MODERNIZATIONД.А. Аминов¹, Д.И. Тошева²*Abstract*

This article is devoted to the reforms on pre-school education, their law and implementation. Article also concerns with works which are held in this sphere nowadays.

Key words: pre-school education, system, workforce, intelligence, capability of using computer, modern education, reforms, measures.

Kelajak poydevori bo'lmish o'gil-qizlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash va ularni voyaga yetkazishda ta'lim tizimining raqobatbardoshligi va uni har tomonlama iqtisodiy-ijtimoiy va ma'naviy rivojlanlantirish, zamon talablariga mos ravishda zamonaviylashtirish O'zbekistonning ichki siyosatida o'rin tutgan bosh va ustuvor vazifalaridan biridir.

Uzluksiz ta'limning boshlang'ich bo'g'ini hisoblangan Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan isloh qilish borasida keng qamrovli o'zgarishlar olib borilmoqda. Bu borada davlatimiz rahbarining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son qarorlari bilan "Maktabgacha ta'lim vazirligi" faoliyatini tashkil etilishi soha rivojlanishiga turtki bo'ldi.

Islohotlar natijasida, tizimda oxirgi 2 yil ichida amalga oshirilgan islohotlar va istiqbolli harakatlar, sohaning bolalarning endi paydo bo'layotgan iqtidorlarini rivojlantirishga va ma'naviy-axloqiy jihatdan tarbiyalashga xizmat qilmoqda. Jumladan, qarorning ijrosini ta'minlash Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning 2017-yil "Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi farmonlari ijrosini ta'minlash bo'yicha tizimda davlat va nodavlat tarmoqlarini yanada kengaytirish, sohaning boshqaruv mexanizmini tubdan takomillashtirish, davlat budjetini ajratish, moddiy-texnik bazasini takomillashtirish, yuqori malakali mutaxassislarni jalb etish kabi bir qator vazifalar belgilab berildi. [1]

Farmon bo'yicha endilikda Maktabgacha ta'lim vazirligi o'zining "Maktabgacha ta'lim metodikasi" jurnaliga ega bo'lishi sohadagi innovatsion pedagogik o'zgarishlar va normativ hujjatlar to'g'risida ma'lumotlar berib borilishi sohaga oid barcha munosabatlarni o'z ichiga olishni o'z oldiga vazifa qilib qo'ydi.

Bundan tashqari tizimdagi istiqbolli o'zgarishlarni belgilash doirasida 2017-2021 yillarga mo'ljallangan respublikada maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha «Yo'l xaritasi» ning joriy etilishi ham o'z samarasini ko'rsatmoqda. Jumladan 2017-yil yakuni bo'yicha maktabgacha ta'lim muassasalariga bolalarning qamrovi 10 foizga oshishi kuzatildi. Bu ko'rsatkich esa 2018-yilda 34 foizga yetdi.

Xuddi shu o'rinda ta'kidlash lozimki, yosh bolalardagi o'zgacha kayfiyat va ruhning shakllanishi, ulardagi yashirin qobiliyatlarning paydo bo'lishi, ularning zamon talablariga mos ravishda ta'lim-tarbiya olishlari uchun yaratilgan shart-sharoitlar bilan birgalikda qachon, qayerda va kim tomonidan, qanday holda tarbiyalanishiga bog'liq. Bunda bolalarning har tomonlama rivojlanishida pedagog-tarbiyachilarning mas'uliyati katta bo'lib hisoblanadi. Prezidentimiz topshirig'lariga asosan oliy ta'lim muassasalari uchun maxsus sirtqi bo'limlarining "Maktabgacha ta'lim" yo'nalishi bo'yicha 2018-2023 yillar uchun kvotalar ajratilishi, bu sohada ham oliy ma'lumotli mutaxassislarining faoliyat ko'rsatishi tizimda yuqori malakali kadrlar bilan ta'minlash zarurligi yo'lga qo'yilishi sohada bolalarning kamol topishida juda katta yangilik bo'ldi.

Oxirgi natijalar shuni ko'rsatyaptiki, zamonaviy texnologiyalarining maktabgacha ta'lim tizimida qo'llanishi bolalarning har tomonlama rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Ya'ni bunda kompyuterdagi turli xil grafiklar, rasmlar,

¹Аминов Д.А. – студент, Бухарский государственный университет, Узбекистан.

²Тошева Д.И. – преподаватель, кафедра педагогики, педагогический факультет, Бухарский государственный университет, Узбекистан.

chizgilar, bola yoshiga mos turli xil animatsiyalarning aks etishi ularning tassavurlari boyishiga ximat qiladi. Masalan, sohada kompyuter-texnologiyalarining qo'llanilishi natijasida NAEYC (Ta'limda Yosh Bolalarning Milliy Assotsiatsiyasi) ning o'rgangan tadqiqotlari bo'yicha bolaning:

1) ijtimoiy va emotsional rivojlanishida

- aqliy ya'ni, o'zini anglay olishi va ularning yangi narsani o'rganishga bo'lgan munosabatini o'zgartiradi;

- muloqot qilish darajalarini o'stiradi;

- hayoti davomida tashabbuskor va liderlik qobiliyatlarini namoyon bo'lishini tezlashtiradi;

2) tilning rivojlanishida:

- murakkab so'zlarning nutqda qo'llanilishi, so'zlashuvning davomiyligi;

- kompyuterda biror obyektни chizayotgan vaqtda uni hikoya qilib bera olish qobiliyatini o'stiradi

- nutqi ravonlashuvi kuzatiladi.[2]

Shunga qo'shimcha tarzda aytish mumkinki, bu tashkilotning ba'zi ekspertlari bolaning kompyuter bilan ishlash qobiliyatlari 3 yoshdan oshgan bolalar uchun samarali ekanligini ta'kidlashadi.

Hozirgi kunda Yevropaning ba'zi qismlarida (AQSh ning markaziy shtatlari) bunday zamonaviy texnologiyalarining maktabgacha ta'lim tizimi jadvallarida qo'llanilishi bu sohadagi ta'lim-tarbiya jarayonini boyitish, kengaytirish, individuallashtirishga xizmat qilib kelmoqda. Ular o'z faoliyatida texnologiya integratsiyasi (qo'shilishi) ni quyidagi holatlarda qo'llaydilar:

1. Kompyuter-texnologiya sohasini biladigan kadrlar tayyorlash orqali;

2. Bola yoshiga mos ravishda programmalar bilan ta'minlash;

3. Tizimda shu soha bilan shug'ullanuvchi doimiy ishchi-guruh tashkil etish orqali

Aytib o'tish lozim, O'zbekiston ilg'or davlatlar qatori shiddat bilan o'sishda davom etyapti. Maktabgacha ta'limda sharqning kuchli davlatlaridan Koreya, Yevropaning ta'limda o'zining ajralmas xususiyatlari bilan ajralib turuvchi Germaniya kabi davlatlari bilan xorijiy tajriba almashinib bu sohaning rivojlanishini izchil davom ettirib kelmoqda.

Oshirilishi, ochiq seminarlar va konferensiyalar tashkil etilishiga kelishib olindi.

Respublikamizda bu kabi istiqbolli kelishuvlar natijasida sohada bir qator yangiliklar va yengilliklar yaratildi. Shu qatorda, xususiy (nodavlat) bog'chalarning soni ortib yildan-yiga ortib borishi, ularda servis turlarining ortib borishi, birgina "Keytring" tizmining yo'lga qo'yilishi, 2018-yildan Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalida "Bolalarni davlat maktabgacha ta'lim muassasalariga qabul qilish va navbatga qo'yish bo'yicha elektron dastur"ning joriy etilishi jamiyatda ortiqcha ovoragrchilikka chek qo'yilishini aytish lozim.

Xulosa o'rnida shuni aytmoq bugungi kunda ta'limning dastlabki bo'g'ini bo'lmish maktabgacha ta'lim tizimi ham yaqin yillarda o'zining buyuk istiqboliga ega bo'ladi. Bir so'z bilan aytganda, oliy-mutaxassis kadr va zamonaviy texnologiya yurt kelajagi bo'lgan yoshlarning barkamol avlod bo'lib yetishida ulkan yo'l ochib beradi.

Foydalanigan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" gi 2017-yil 30-sentabr PQ-3305-sonli qarori

2. J.V.Scoter. Technology in early childhood education: Finding the balance // I: Northwest Regional Educational Laboratory, 2001 10-15 pages

3. W.Saxton. Why technology important in early childhood education?// www.quora.com

Д.А. Аминов, Д.И. Тошева, 2018